

แผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล
ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรตำบลบ้านโพธิ์

สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสุพรรณบุรี

กรมส่งเสริมการเกษตร

พ.ศ. 2562 – 2565

คำนำ

แผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบลฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นแนวทางพัฒนาการเกษตรของตำบล ซึ่งเป็นกลไกการปฏิบัติงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล สามารถใช้เป็นแนวทางในการทำงานโครงการสำคัญต่าง ๆ เช่น โครงการส่งเสริมการผลิตพืช สัตว์ ประมง และดิน โครงการฟื้นฟูอาชีพเกษตรกร โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ฯลฯ

ภายในเล่มประกอบไปด้วยข้อมูลพื้นฐานทางการเกษตร สถานการณ์ของชุมชน ปัญหา ศักยภาพ วิสัยทัศน์ของชุมชน โดยแสดงถึงการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล แนวทางการพัฒนาการเกษตร รวมทั้งโครงการและกิจกรรมที่เกิดจากความต้องการของเกษตรกร

ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลบ้านโพธิ์ ขอขอบคุณเกษตรกร ผู้นำกลุ่มอาชีพ ผู้นำชุมชน คณะกรรมการศูนย์ฯ เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องทุกระดับ ที่ให้ข้อมูลและแนวทางที่เป็นประโยชน์ในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรในครั้งนี้ลุล่วงอย่างดียิ่งและหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ภาครัฐและเอกชนที่ได้ศึกษา คงให้การสนับสนุนโครงการกิจกรรมที่เกษตรกรได้เสนอความต้องการที่เป็นจริงด้วย

นางสาวชिरาพันธ์์ สุนทรวิภาต

นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลบ้านโพธิ์

มีนาคม 2561

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 โครงการพัฒนาชุมชน	1 – 2
บทที่ 2 สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมของชุมชน	3 – 23
2.1 ข้อมูลทางด้านกายภาพ	
2.2 ข้อมูลชีวภาพ	
2.3 ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ	
2.4 ข้อมูลด้านสังคม	
บทที่ 3 สถานการณ์ของชุมชน	24 – 25
3.1 ปัญหาของชุมชน (เรียงลำดับความสำคัญ)	
3.2 ด้านศักยภาพของชุมชน (ภูมิปัญญาท้องถิ่น จุดขายของท้องถิ่น)	
3.3 วิสัยทัศน์ของชุมชน	
บทที่ 4 สังเคราะห์ข้อมูล	26 – 27
4.1 ประวัติการประกอบอาชีพของชุมชน	
4.2 - ลักษณะการผลิตเทคนิคและระบบการผลิตสินค้าเกษตร	
4.3 - ปัจจัย/เงื่อนไขในการผลิตและผลตอบแทนที่ได้รับ	
4.4 - กลยุทธ์ทางเลือก	
บทที่ 5 แนวทางการพัฒนาชุมชน	28 - 29
5.1 แผนพัฒนาการเกษตรของตำบล	
บทที่ 6 สรุปแผนพัฒนาการเกษตร ปี 2562 – 2565	30
ภาคผนวก	
- กระบวนการจัดเวทีชุมชน	32

บทที่ 1

โครงการพัฒนาชุมชนตำบลบ้านโพธิ์ อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

หลักการเหตุผล

การพัฒนาการเกษตรของตำบลบ้านโพธิ์ ในอดีตพบว่า ส่วนใหญ่เกษตรกรที่ประกอบอาชีพด้านการเกษตรจะเป็นผู้ที่รับและปฏิบัติตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการประกอบอาชีพด้านการเกษตรของเกษตรกร ทั้งด้านเทคโนโลยีการผลิตการเกษตรแผนใหม่ การแปรรูป การตลาด ฯลฯ แต่สุดท้ายการพัฒนาในลักษณะดังกล่าวส่งผลให้ระบบการผลิตการเกษตรของเกษตรกรจะเป็นไปในรูปแบบอิสระต่างคนต่างทำกิจกรรมของตนเอง ขาดความมั่นคง/ยั่งยืน รวมทั้งรายได้และความเป็นอยู่ของเกษตรกรไม่ดีขึ้นไปกว่าเดิมที่เป็นอยู่

ฉะนั้น ในการพัฒนาการเกษตรแนวใหม่ภายใต้การดำเนินการและประสานงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลบ้านโพธิ์ อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี จึงได้ร่วมกันกำหนดแนวทางและรูปแบบในการพัฒนาอาชีพด้านการเกษตรของเกษตรกร โดยมุ่งเน้นให้เกษตรกรต้องมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางและแผนพัฒนาตำบลอย่างเป็นรูปธรรม โดยมีเป้าหมายในการพัฒนาที่มีความชัดเจนตลอดจนให้ทุกหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนได้มีส่วนร่วมในการสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ ความรู้และเทคโนโลยีการผลิตแผนใหม่ที่เหมาะสม และปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาอาชีพการเกษตรที่มีความสอดคล้องและตรงกับความต้องการของผู้บริโภค ทั้งในและต่างประเทศ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาด้านต่าง ๆ ของชุมชนเอง
2. เพื่อให้ชุมชนมีบทบาทในการพัฒนาทุกขั้นตอนคือ ร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมทุน และร่วมรับผลประโยชน์
3. เพื่อกระตุ้นให้คนในชุมชนมีส่วนในการแสดงความคิดเห็น
4. เพื่อค้นหาผู้นำชุมชนหรือเป็นแกนนำในการพัฒนา
5. สร้างเวทีชาวบ้านเพื่อวิเคราะห์ปัญหา และค้นหาศักยภาพของชุมชน

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. นำเสนอแผนขอรับการสนับสนุน จากองค์กรท้องถิ่น องค์กรเอกชน และส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง
2. ชุมชนสามารถกำหนดเป้าหมายการพัฒนา และการผลิตด้านการเกษตรที่มีประสิทธิภาพและสามารถที่จะพัฒนาด้านต่าง ๆ ตามศักยภาพที่มีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพ
3. รัฐให้การสนับสนุนบริการขั้นพื้นฐานที่จำเป็นรวมทั้งการแก้ไขปัญหาอุปสรรคและการสร้างสิ่งจูงใจต่อการลงทุน

พื้นที่เป้าหมาย

ดำเนินการในหมู่ที่ 1 – 9 ตำบลบ้านโพธิ์ อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

ระยะเวลาดำเนินการ

ตุลาคม 2562 – กันยายน 2565

งบประมาณที่ใช้และแหล่งที่มา

กรมส่งเสริมการเกษตรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ผู้รับผิดชอบโครงการ

- ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลบ้านโพธิ์
- หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน
- สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสุพรรณบุรี

บทที่ 2

สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมของชุมชน

2.1 ข้อมูลทางกายภาพ

2.1.1 ที่ตั้งและอาณาเขตตำบลบ้านโพธิ์

ตำบลบ้านโพธิ์ ตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี มีพื้นที่ทั้งสิ้นประมาณ 19,800 ไร่ เป็นตำบลหนึ่งที่อยู่ใกล้กับตัวเมืองสุพรรณบุรีไปทางทิศตะวันตก ระยะทางประมาณ 8 กิโลเมตร โดยมีเขตติดต่อดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับตำบลไร่จร อำเภอดอนเจดีย์

ทิศใต้ ติดต่อกับตำบลดอนกายาน, ดอนโพธิ์ทอง, เมืองสุพรรณบุรี

ทิศตะวันออก ติดต่อกับตำบลโพธิ์พระยา, พินารแดง, ไร่ใหญ่, เมืองสุพรรณบุรี

ทิศตะวันตก ติดต่อกับตำบลสนามคลี, สระแก้ว, ดลิงชัน, เมืองสุพรรณบุรี

2.1.2 สภาพภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศส่วนใหญ่ของตำบลบ้านโพธิ์ เป็นที่ราบลุ่มและมีพื้นที่บางส่วนเป็นที่ดอนอยู่ ทิวตั้งตำบล มีแหล่งน้ำธรรมชาติ คือ คลองพันด้าย ซึ่งไหลผ่านหมู่ที่ 1,2,3,7 และหมู่ที่ 8 มีบึงบ้านโพธิ์เป็นบึง น้ำขนาดใหญ่เหมาะแก่การเป็นสถานที่พักผ่อน เป็นแหล่งเพาะพันธุ์สัตว์น้ำ

2.1.3 พื้นที่ป่า

ตำบลบ้านโพธิ์ ไม่มีพื้นที่ปลูกป่าเป็นผืนใหญ่ มีแต่การปลูกต้นไม้บริเวณแนวถนนวัด โรงเรียน

2.1.4 อุณหภูมิ

ตำบลบ้านโพธิ์ จะมีอากาศหนาวช่วงเดือนพฤศจิกายน – กุมภาพันธ์ อุณหภูมิประมาณ 14-20 °C อากาศร้อนช่วงเดือนมีนาคม – มิถุนายน อุณหภูมิประมาณ 35-40 °C นอกนั้นจะเป็นช่วงฤดูฝน

2.1.5 แหล่งน้ำและปริมาณน้ำในรอบปี ปริมาณน้ำฝน

ตำบลบ้านโพธิ์ มีแหล่งน้ำเพื่อเกษตรกรรม และเพื่ออุปโภค บริโภค ทั้งที่เป็นแหล่งน้ำที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ และสร้างขึ้นใหม่ ได้แก่

1. แหล่งน้ำพัฒนาเพื่อการเกษตร ประกอบด้วย

- โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาโพธิ์พระยา จะส่งน้ำสำหรับเพาะปลูกพืช การประมง การปศุสัตว์ และอุปโภค บริโภคจำนวน 498 ครัวเรือน พื้นที่ประมาณ 7,920 ไร่ ให้กับเกษตรกรในพื้นที่หมู่ที่ 1,2,3,7 โดยผ่านคลอง 1 ขวา – 1 ขวา

- โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาสามชุก โดยผ่านคลองส่งน้ำ 3 ซ้าย 1 ขวา เกษตรกรในพื้นที่ หมู่ที่ 1,2,4,5,6,8 และ 9 ใช้สำหรับการเพาะปลูกพืช /เลี้ยงสัตว์ อุปโภคและบริโภคจำนวน 927 ครัวเรือน พื้นที่ ประมาณ 11,880 ไร่

- แหล่งน้ำธรรมชาติประกอบด้วยบึงบ้านโพธิ์ ไหลผ่านพื้นที่หมู่ที่ 1,2,3,7 และ 8

- แหล่งน้ำที่สร้างขึ้น ประกอบด้วย บ่อน้ำตื้น จำนวน 4 แห่ง บ่อน้ำโยก จำนวน 14 แห่ง บ่อ บาดาลสาธารณะ จำนวน 9 แห่ง ประปาหมู่บ้าน จำนวน 7 แห่ง สระน้ำสาธารณะ จำนวน 2 แห่ง คลองน้ำชลประทาน จำนวน 4 แห่ง

สภาพอากาศ อุณหภูมิ ความชื้น และปริมาณการกระจายตัวของฝนที่ตกในเขตตำบลบ้านโพธิ์ จะมีฝนตกในช่วงเดือนกันยายน-ตุลาคม ทั้งนี้จะมีฝนตกเฉลี่ยตลอดปี 899 มม. และจะมีจำนวนฝนตกต่อปีเท่ากับ 102 วัน และเดือนที่มีฝนตกมากที่สุด คือ เดือนกันยายน จำนวน 20 วัน ระยะเวลาที่ฝนตกในท้องที่เป็นตัวกำหนดเพื่อใช้ประกอบในการปลูกพืชที่เหมาะสมกับปริมาณน้ำฝนที่ตกในแต่ละปี (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 ตารางแสดงปริมาณน้ำฝน (ย้อนหลัง 5 ปี)

เดือน/ปี	ปริมาณน้ำฝนที่ตก (มม.)					เฉลี่ย
	2556	2557	2558	2559	2560	(มม.)
มกราคม	0	0	11.5	48.7	4.2	12.88
กุมภาพันธ์	0	0	0	0	8.4	1.68
มีนาคม	1.2	0	59.4	40.2	21.5	24.46
เมษายน	3	76	100.7	0	45.2	44.98
พฤษภาคม	76.3	38	8.5	115.2	117.7	71.14
มิถุนายน	196	60.2	66.1	184.9	101.3	121.7
กรกฎาคม	103.1	65.8	103.3	157	117.8	109.4
สิงหาคม	197.5	151.9	109	100.2	134.3	138.58
กันยายน	204.6	291.7	320.4	109.9	256.1	236.54
ตุลาคม	99	138	110	245.8	189.6	156.48
พฤศจิกายน	168.1	128.9	71.7	88.4	39.1	99.24
ธันวาคม	0.1	3.2	0	0.6	5.6	1.9
รวม	1048.9	953.7	960.6	1090.9	1,040.8	84.915
ปริมาณเฉลี่ย	87.41	79.48	80.05	90.91	86.73	

ที่มา : สถานีตรวจอากาศสุพรรณบุรี

2.1.6 เส้นทางคมนาคม

ตำบลบ้านโพธิ์ มีถนนลาดยางครบทุกหมู่บ้าน ทำให้การคมนาคมสะดวก มีการติดต่อสื่อสารได้อย่างรวดเร็ว และมีเส้นทางคมนาคมติดต่อกับที่ว่าการอำเภอเมืองสุพรรณบุรี ได้ 3 เส้นทาง

1. ถนนลาดยางสายสุพรรณ – ด้านช้าง (เส้นคันคลองวัดป่า) ผ่านหมู่ที่ 3 และ 7 ระยะทาง 4 กิโลเมตร
 2. ถนนลาดยางสายสุพรรณ – ดอนเจดีย์ ผ่านหมู่ที่ 7, 8 และ 9 ระยะทาง 10 กิโลเมตร
 3. ถนนลาดยางสายสุพรรณ – เตาอิฐ ผ่านหมู่ที่ 8, 2, 1, 4, 5 และ 6 ระยะทาง 15 กิโลเมตร
- ตำบลบ้านโพธิ์มีรถโดยสารประจำ ทางให้บริการภายในตำบล จำนวน 3 สาย คือ - รถสองแถวสายสุพรรณ-บ้านบึง
- รถสองแถวสายสุพรรณ-ดงกระเซา
 - รถสองแถวสายสุพรรณ-โพธิ์ท่าทราย

2.1.7 ข้อมูลกลุ่มชุดดิน ความเหมาะสมของดินและคุณภาพดิน

ตำบลบ้านโพธิ์ มีลักษณะส่วนใหญ่ที่เหมาะสมกับการเกษตรกรรม ประกอบด้วย ชุด / กลุ่มดิน ประมาณ 4 ชุด / กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 3, 4, 7, และ 21 ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

กลุ่มชุดดินที่ 3 กลุ่มชุดดินนี้มีเนื้อดินเป็นพวกดินเหนียว ดินบนมีสีดำ ส่วนดินล่างมีสีเทาหรือน้ำตาลอ่อน มีจุดประสีเหลืองและสีน้ำตาลหรือสีแดง พบบริเวณที่ราบลุ่มหรือที่ราบเรียบ เป็นดินลึกมีการระบาย น้ำเลวถึงค่อนข้างเลว ถ้าพบบริเวณชายฝั่งทะเลมักมีเปลือกหอยอยู่ในดินชั้นล่าง โดยปกติดินกลุ่มนี้จะมีความอุดม สมบูรณ์ตามธรรมชาติระดับปานกลาง มีปฏิกริยาดินเป็นกรดปานกลางถึงเป็นกรดเล็กน้อย มีค่าความเป็นกรดเป็น ด่างประมาณ 5.5 – 6.5 ส่วนดินชั้นล่างหากมีเปลือกหอยปะปนจะมีปฏิกริยาเป็นด่างอ่อนหรือมีความเป็นกรดเป็น ด่างประมาณ 7.5 – 8.0 ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวส่วนใหญ่ใช้ทำนา หรือยกร่องปลูกพืชผักผลไม้ ซึ่งไม่ค่อยจะมีปัญหาใน การใช้ประโยชน์ที่ดิน แต่ถ้าเป็นที่ลุ่มมากๆ จะมีปัญหาเรื่องน้ำท่วมในฤดูฝนชุดดินที่อยู่กลุ่มนี้ ได้แก่ ชุดดินสมุทรปราการ บางกอก ฉะเชิงเทรา พินาย บางแพ สิงห์บุรี กลุ่มดินชุดที่ 4 ลักษณะของกลุ่มดิน ส่วนใหญ่เป็นดินร่วมเหนียวปนทรายแป้ง และดินเหนียวสี เทาเข้ม หรือสีน้ำตาลปนเทา ส่วนดินชั้นล่างเป็นดินเหนียว หรือเหนียวปนทรายแป้งสีน้ำ

ตาล สีน้ำตาลอ่อน หรือสี เทาปนสีเขียวมะกอก พบจุดสีน้ำตาลแก่ สีน้ำตาลปนเหลืองหรือสีเหลืองเกิดขึ้นตลอดหน้าตัดของดิน ปฏิกริยา ของดินเป็นกรดแก่ ถึง กรดเล็กน้อย ค่าความเป็นกรด เป็นด่างอยู่ระหว่าง 5.5-6.5 ถ้าพบก้อนปูนปะปนอยู่ค่าความ เป็นด่างอยู่ระหว่าง 7.0-8.0 ดินมีความอุดมสมบูรณ์อยู่ในระดับปานกลางถึง 0 ชุดดินที่อยู่กลุ่มนี้ ได้แก่ ชุดดิน บางมูลนาก ชุดดินบางปะอิน ชุดดินชัยนาท ชุดดินชุมแสง ชุด ดินพินาย ชุดดินราชบุรี ชุดดินสระบุรี ชุดดินสิงห์บุรี ชุดดินศรีสงคราม ชุดดินท่าพล ชุดดินท่าเรือ

กลุ่มดินชุดที่ 7 กลุ่มดินชุดนี้มีเนื้อดินเป็นพวกดินเหนียว มีสีเทาหรือสีน้ำตาลปนเทา พบจุดประ สีน้ำตาล สีเหลืองหรือสีแดงปะปนตลอดชั้นดิน กลุ่มดินนี้เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดพวกดินตะกอนลำนํ้าเป็นดินลึก มี 9 การระบายน้ำค่อนข้างเลว พบบริเวณที่ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตาม

ธรรมชาติปาน กลาง ปฏิบัติเป็นกรดเล็กน้อยถึงปานกลาง มีค่าความเป็นกรดเป็นด่าง ประมาณ 6.0 – 7.0 ปัจจุบันบริเวณดังกล่าว ส่วนใหญ่ใช้ทำนา ถ้าหากมีการชลประทานและการจัดการที่ดีสามารถ ทำได้ 2 ครั้ง ให้ผลผลิตค่อนข้างสูง ชุดดินที่อยู่กลุ่มนี้ได้แก่ ชุดดินนครปฐม อุดรดิตถ์ ท่าตูม เดิมบาง สุโขทัย พิษณุตร กลุ่มดินชุดที่ 21 ลักษณะเนื้อดินเป็นดินร่วน หรือร่วนปนทรายแข็ง หรือดินร่วนปนทราย สีน้ำตาลปนเทา หรือสีน้ำตาลอ่อน พบจุดปะสีเทา สีน้ำตาล หรือสีน้ำตาลเหลืองตลอดหน้าตัดชั้นดิน ส่วนใหญ่จะ พบเกลือไม่กล้ำปะปนอยู่กับเนื้อดิน ดินเป็นกรดถึงเป็นกลาง ค่าความเป็นกรดเป็นด่างอยู่ระหว่าง 5.5-7.0 มีความอุดมสมบูรณ์อยู่ในระดับปานกลาง ชุดดินที่อยู่กลุ่มนี้ได้แก่ ชุดดินเพชรบุรี (Pb) ชุดดินสรรพยา (Sa) หรือดินคล้ายอื่นๆ ที่มีลักษณะ และสมบัติจัดอยู่ในกลุ่มชุดดินนี้

2.1.8 ข้อมูลสาธารณูปโภค/สิ่งก่อสร้างต่าง ๆ

ตำบลบ้านโพธิ์ เป็นตำบลหนึ่งที่มีศักยภาพสูง มีสิ่งสาธารณูปโภคที่เอื้ออำนวยเป็นประโยชน์ต่อเกษตรกรสามารถนำมาใช้ในการประกอบอาชีพด้านการเกษตรของเกษตรกร ดังนี้

- ระบบไฟฟ้า ครอบคลุมทุกครัวเรือน
- ประปา ระบบประปาให้การบริการครอบคลุมพื้นที่ทุกหมู่บ้าน
 - โทรศัพท์ ให้การบริการครอบคลุมพื้นที่หมู่ที่ 1-9 และมีระบบโทรศัพท์

สาธารณะจำนวน 9 แห่ง

- สถานีอนามัย 2 แห่ง
- โรงเรียนประถมศึกษา/ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 6 แห่ง
- วัด/สถานที่สำคัญทางศาสนา มีจำนวน 6 แห่ง
- ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีประจำตำบล 1 แห่ง เพื่อให้บริการ

ข่าวสารความรู้ต่าง ๆ ด้านการเกษตรแก่เกษตรกร และที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบล 1 แห่ง ตั้งอยู่ในพื้นที่หมู่ที่ 1

- ศูนย์สาธิตการตลาด จำนวน 1 แห่ง ตั้งอยู่หมู่ที่ 3
- ลานตากข้าว จำนวน 6 แห่ง ตั้งอยู่หมู่ที่ 1,2,3,4,5 และ 9
- แหล่งน้ำชลประทาน จำนวน 2 โครงการ คือ โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาโพธิ์พระ

ยา โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาสามชุก

- โรงสี มีจำนวน 2 แห่ง ตั้งอยู่หมู่ที่ 5,6

2.1.9 ภัยธรรมชาติ

- น้ำท่วม ปีใดมีฝนตกชุก ก็จะมีน้ำท่วมขังได้ทุกพื้นที่ของตำบล โดยเฉพาะในช่วงฤดูนาปี

2.2 ข้อมูลด้านชีวภาพ

ตำบลบ้านโพธิ์ มีระบบด้านการผลิตด้านการเกษตรกรรม และอื่นๆ ที่สำคัญประกอบด้วย

2.2.1 ด้านการผลิตพืช มีการเพาะปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ ดังนี้

1. **ข้าวนาปี/นาปรัง** ตำบลบ้านโพธิ์มีเพาะปลูกข้าว รวมทั้งสิ้นประมาณ 15,666 ไร่ ซึ่งพื้นที่ส่วนใหญ่อยู่ในเขตชลประทาน โดยแยกพื้นที่ปลูกข้าวออกเป็นข้าวนาปีและข้าวนาปรัง 15,666 ไร่ หรือประมาณ 90% ของพื้นที่การเกษตรทั้งหมด เกษตรกรส่วนใหญ่ใช้พันธุ์ข้าวที่ทางราชการส่งเสริม ได้แก่ สุพรรณบุรี 1, ปทุมธานี 80 และพิษณุโลก โดยให้ผลผลิตเฉลี่ยไร่ละ 800 กิโลกรัม ในฤดูนาปี ส่วนในฤดูนาปรังให้ผลผลิตเฉลี่ยไร่ละ 850 กิโลกรัม

2. **มะม่วง** ตำบลบ้านโพธิ์ มีพื้นที่ปลูกมะม่วงชนิดพันธุ์ต่างๆ ได้แก่ เชี่ยวเสวย, น้ำดอกไม้, โชคอนันต์ เป็นต้น มีพื้นที่ปลูกทั้งสิ้นประมาณ 1,110 ไร่

3. **พืชผัก** ตำบลบ้านโพธิ์ มีพื้นที่ปลูกพืชผักชนิดต่างๆ เช่น ผักคะน้า, พริกขี้หนูสวน, ผักบุ้ง, ผักกวางตุ้ง, ต้นหอม, ผักชี, คื่นช่าย, แตงกวา เป็นต้น ในพื้นที่ประมาณ 210 ไร่

2.2.2 การผลิตด้านปศุสัตว์และประมง มีดังนี้

1. การเลี้ยงไก่พื้นเมือง
2. การเลี้ยงโคเนื้อ
3. การเลี้ยงเป็ด
4. การเลี้ยงปลาและกบ

2.2.3 การใช้ที่ดิน

ตำบลบ้านโพธิ์ มีพื้นที่ใช้ประกอบอาชีพด้านการเกษตรของเกษตรกรในสาขาการผลิตพืช โดยมีพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ ได้แก่ ข้าวนาปี ข้าวนาปรัง ไม้ผล พืชผัก โดยมีรายละเอียดตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดินตำบลบ้านโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี

หมู่ที่	จำนวน ครัวเรือน เกษตรกร	พื้นที่ทั้งหมด (ไร่)	พื้นที่การเกษตร				หมายเหตุ
			ข้าว	พืชผัก	ไม้ผล	พืชไร่	
1	433	3,094	2,537	42	100		
2	429	4,056	2,366	15	130		
3	374	2,700	2,068	50	295		
4	215	1,725	1,703	30	90		
5	240	1,919	2,052	20	100		
6	247	2,588	1,559	20	75		
7	218	763	1,324	10	75		
8	179	600	791	20	50		
9	190	2,338	1,266	25	90		50 ไม้ ดอกไม้ ประดับ
รวม	2,525	19,781	15,666	232	1,005		50

ที่มา : ข้อมูลพื้นฐานการเกษตรตำบลบ้านโพธิ์

2.2.4 ระบบการผลิต

- นาข้าว เกษตรกรจะทำการผลิตข้าวปีละ 2 ครั้ง มีบางส่วนที่มีพื้นที่ไถลี้ คลองส่งน้ำชลประทาน และที่ดอนไม่มีปัญหาน้ำท่วม จะผลิต 2 ปี 5 ครั้ง
- ไม้ผล/ไม้ยืนต้น เกษตรกรจะผลิตมะม่วงในฤดู และนอกฤดู จะเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ปีละ 2 ครั้ง
- พืชผัก เกษตรกรจะปลูกพืชผัก หลาย ๆ ชนิดในพื้นที่เดียวกัน โดยแยกออกเป็นแปลงย่อยหรือแปลงเล็ก ๆ และมีการปลูกพืชผักตามสภาวะการตลาด
- ปศุสัตว์และประมง ดูรายละเอียดการผลิตในหัวข้อ 2.2.2

เทคโนโลยีการผลิตข้าว (นาปีและนาปรัง)

ประเด็น	เทคโนโลยีที่ใช้	ช่วงระยะเวลา	ปริมาณ/อัตรา	ค่าใช้จ่าย (บาท)	ผลผลิต
- ไม่เผาฟาง / ลดการใช้สารเคมี	เกลี่ยฟางให้ทั่วแปลง	หลังการเก็บเกี่ยว	1 ไร่/บาท	50	
- การเตรียมดิน	ใช้รถจอบหมุน / รถย่ำ	หลังการเก็บเกี่ยว	1 ไร่/บาท	250	
- กำจัดหอยเชอรี่	ใช้สมุนไพร	ช่วงเตรียมดิน	1 ไร่/บาท	30	
- การเตรียมพันธุ์	หว่านข้าวออก	ข้าวอายุ 3 วัน	1 ไร่/20 กก.	200	
- การกำจัดวัชพืช	ดินมีความชื้น	ข้าวอายุ 8-10 วัน	1 ไร่/บาท	100	
- ใส่ปุ๋ยอินทรีย์	ใส่ปุ๋ยหมักแห้ง	ข้าวอายุ 13 วัน	1 ไร่/200 กก.	200	
- สารไล่แมลงและฮอร์โมนบำรุงต้น	ฉีดน้ำหมักชีวภาพ	ข้าวอายุ 20,50 วัน	1 ไร่/30-50 ซีซี/น้ำ 20 ลิตร	30	
- ใส่ปุ๋ยเคมี 1	สูตร 16-20-0 46-0-0	ข้าวอายุ 20-30 วัน	1 ไร่/10-15 กก.	2 ครั้ง 150	
- ใส่ปุ๋ยเคมี 2	สูตร 46-0-0	ข้าวอายุ 50-60 วัน	-	-	
- สารไล่แมลง, กำจัดเชื้อรา ฮอร์โมนบำรุง	ฉีดน้ำหมักชีวภาพ	ข้าวอายุ 60-70 วัน และ 80-90 วัน	1 ไร่/5 กก. 1 ไร่/30-50 ซีซี และ 10-20 ซีซี	50	
- การเก็บเกี่ยว	ระยะพลับพลึง	ข้าวอายุ 110-115 วัน	ซีซี/น้ำ 20 ลิตร 1 ไร่/บาท	350	

เทคโนโลยีการผลิตพืชผัก

ประเด็น	เทคโนโลยีที่ใช้	ช่วง ระยะเวลา	ปริมาณ/ อัตรา	ค่าใช้จ่าย (บาท)	ผลผลิต
ก่อนปลูก	ปล่อยน้ำท่วม(กำจัดแมลง, ไข่แมลง, มดในดิน)		1 ไร่/บาท	100	2,000 กก.
การเตรียมดิน	ปุ๋ยปรับสภาพดิน, ปุ๋ยอินทรีย์ ไถตะ, ไถแปร	1 – 15 วัน	1 ไร่/200 กก.	500	
		1 – 15 วัน	1 ไร่/บาท	300	
การปลูก	ปลูกพืชหลายชนิดบนพื้นที่เดียวกัน	16 วัน	1 ไร่/บาท	1,200	
การใส่ปุ๋ย	ปุ๋ยเคมี, น้ำหมักชีวภาพ	ก่อนเก็บเกี่ยว 16 วัน	1ไร่/บาท	300	
การป้องกัน กำจัดแมลง/ เชื้อโรค	สารเคมี, พืชสมุนไพร	ก่อนเก็บเกี่ยว 16 วัน	1 ไร่/บาท	500	

2.2.7 ปริมาณผลผลิต

พืชหลักของตำบลบ้านโพธิ์ ได้แก่

- ข้าวนาปี ให้ผลผลิตเฉลี่ยไร่ละ 800 กิโลกรัม คิดเป็นปริมาณผลผลิต 5,412.8 ตัน ราคาเฉลี่ยตันละ 6,500.-บาท คิดเป็นมูลค่าประมาณ 81,463,200.-บาท
- ข้าวนาปรัง ให้ผลผลิตเฉลี่ยไร่ละ 750 กิโลกรัม คิดเป็นปริมาณผลผลิต 11,479.5 ตัน ราคาเฉลี่ยตันละ 6,500.-บาท คิดเป็นมูลค่าประมาณ 76,371,750.-บาท

2.2.8 แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ

ตำบลบ้านโพธิ์ มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ 1 แห่ง ได้แก่ บึงบ้านโพธิ์

2.3 ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ

2.3.1 ขนาดการถือครองที่ดิน

เกษตรกรส่วนใหญ่ของตำบลบ้านโพธิ์จะมีที่ดินทำกินเฉลี่ยครัวเรือนละ 20 ไร่

2.3.2 สิทธิในที่ดินทำกิน

- เกษตรกรมีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง ประมาณ 70 %
- เกษตรกรเช่าผู้อื่น (ทั้งในพื้นที่และนอกพื้นที่) ประมาณ 30 %

2.3.3 จำนวนแรงงาน

เกษตรกรส่วนใหญ่จะมีการประกอบอาชีพด้านการเกษตรทั้งทำนา ทำสวน พืชผัก การใช้แรงงานในการประกอบอาชีพใช้แรงงานในครอบครัวและแรงงานจ้าง ซึ่งสามารถจำแนกออกเป็นกลุ่มอาชีพหลักที่สำคัญดังนี้

1) กลุ่มอาชีพทำนา เกษตรกรจะมีการใช้แรงงานในการประกอบกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการทำนา โดยเริ่มตั้งแต่ การเตรียมดิน การหว่าน การดูแลรักษา การเกี่ยว และการขนส่ง เป็นต้น จะมีค่าใช้จ่ายในส่วนที่เป็นค่าแรงงานประมาณ 900 บาท ต่อไร่ แยกเป็น

- การใช้แรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 1 แรงงาน (Man/Day) เป็นเงินทั้งสิ้น 400 บาท
- การใช้แรงงานนอกครัวเรือนเฉลี่ย 1 แรงงาน (Man/Day) เป็นเงินทั้งสิ้น 500 บาท

2) กลุ่มอาชีพปลูกไม้ผล เกษตรกรจะมีการใช้แรงงานในการประกอบกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการปลูกไม้ผล โดยเริ่มตั้งแต่ การเตรียมดิน การดูแลรักษา การเก็บเกี่ยว การขนส่ง เป็นต้น เกษตรกรจะมีค่าใช้จ่ายในส่วนที่เป็นค่าแรงงานทั้งสิ้น 1,500 บาท/ไร่ ใช้แรงงานในครัวเรือนและแรงงานจ้าง

3) กลุ่มอาชีพการปลูกพืชผัก เกษตรกรจะมีการจ้างแรงงานในการประกอบกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการปลูกพืชผัก โดยเริ่มตั้งแต่ การเตรียมดิน การปลูก การดูแลรักษา การเก็บเกี่ยว เป็นต้น เกษตรกรจะมีค่าใช้จ่ายในส่วนที่เป็นค่าแรงงานทั้งสิ้น 2,000 บาท/ไร่ ใช้แรงงานในครัวเรือนและ แรงงานจ้าง

2.3.4 รายได้ รายจ่ายของครัวเรือน

เกษตรกรส่วนใหญ่มีการประกอบอาชีพด้านการเกษตรหลายชนิด ได้แก่ ทำนา ปลูกไม้ผล พืชผัก การปศุสัตว์ ประมง ซึ่งเป็นแหล่งรายได้หลักของเกษตรกรมีรายได้เฉลี่ยทั้งในและนอกภาคการเกษตรทั้งสิ้นประมาณ 60,000 บาท/ปี โดยแยกเป็นรายได้ภาคเกษตรเฉลี่ยปีละ 40,000 บาท และนอกภาคเกษตรเฉลี่ยปีละ 20,000 บาท

สำหรับรายจ่ายในครัวเรือน จะเป็นค่าใช้จ่ายในภาคเกษตรซื้อปัจจัยการผลิต เฉลี่ยปีละ 30,000 บาท/ปี ค่าใช้จ่ายนอกภาคเกษตรเฉลี่ยปีละ 25,000 บาท/ปี จะเห็นได้ว่าคงเหลือปีละ 5,000 บาท

2.3.5 เป้าหมายของการทำฟาร์ม

เกษตรกรทำฟาร์มโดยเน้นการลดต้นทุนการผลิตและรักษาสิ่งแวดล้อม มีการบริหารจัดการที่ดีทำให้กิจการฟาร์มมีกำไรประสบความสำเร็จ

2.3.6 เทคนิค วิธีการผลิต

เกษตรกรทำการผลิตโดยอาศัยประสบการณ์ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และหลักวิชาการ

2.3.7 สัตว์ใช้งาน เครื่องจักรการเกษตร และปัจจัยการผลิต

เกษตรกรตำบลบ้านโพธิ์ส่วนใหญ่ใช้เครื่องจักรกล เช่น รถไถเดินตาม เครื่องสูบน้ำ รถเกี่ยวข้าว และรถอีแต่น ตามตาราง เป็นต้น

ตารางที่ 3 แสดงประเภทและชนิดเครื่องจักรกลในการเกษตร

หมู่	ประเภทและชนิดของเครื่องจักรกลในการเกษตร (เครื่อง)				
	รถไถเดินตาม	รถแทรกเตอร์	รถเกี่ยวข้าว	รถอีแต่น	เครื่องสูบน้ำ
1	150	12	8	20	153
2	102	0	0	8	62
3	145	0	6	7	75
4	60	1	1	20	60
5	100	5	0	5	46
6	130	7	12	20	120
7	15	2	2	2	28
8	35	1	0	3	24
9	43	0	0	6	37
รวม	780	28	29	91	605

ต้นทุนการผลิตและผลตอบแทนการผลิตพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ

ที่	ชนิดพืช	ผลตอบแทนและอัตราผลตอบแทนต่อการลงทุน					
		ปี	ต้นทุน (บาท)	รายได้ (บาท)	กำไร (บาท)	B/C RATIO รายปี	B/C RATIO สะสม
1	มะม่วงน้ำดอกไม้ (เก็บผลแก่ 2 ครั้ง/ ปี)	4	3,840	78,720	74,800	20.50	-
2	มะม่วงน้ำดอกไม้ (เก็บผลอ่อน 2 ครั้ง/ ปี)	4	3,840	61,600	57,760	16.04	-
3	มะม่วงเขียวเสวย	4	3,840	59,400	55,560	15.46	-
4	พริกชี้ฟ้า	รุ่นที่ 1	4,380	24,00	14,800	5.47	-
5	ถั่วฝักยาว	รุ่นที่ 1	10,720	16,000	5,280	1.49	0.67
		รุ่นที่ 2	5,320	16,000	10,680	3.0	1.99
6	คะน้า	รุ่นที่ 1	9,484	30,000	20,516	3.16	3.16
		รุ่นที่ 2	5,484	30,000	24,516	5.47	4.0
7	ข้าว						
	- ข้าวนาปี	-	2,680	4,200	1,520	-	-
	- ข้าวนาปรัง	-	2,680	4,500	1,820	-	-

เทคโนโลยีการผลิตข้าว (นาปี และนาปรัง)

ประเด็น	เทคโนโลยีที่ใช้	ช่วงระยะเวลา	ปริมาณ/อัตรา	ค่าใช้จ่าย (บาท)	ผลผลิต
- การเตรียมแปลง	- ไถทำเทือก	- หลังเก็บเกี่ยว	1 ไร่/บาท	300	นาปี 850 กก.
- การเตรียมพันธุ์	- ใช้ตอข้าว	- หลังทำเทือก	1 ไร่/40กก.	280	นาปรัง 900 กก.
- การกำจัดวัชพืช	- ใช้สารเคมี, สารชีวภาพ	1-10 วัน			
- การควบคุมน้ำ	- ไม่เกิน 5 ซม.	- หลังหว่านข้าว	1 ไร่/บาท	100	
- การใส่ปุ๋ย 1	- สูตร 46-0-0	10-20 วัน			
- การใส่ปุ๋ย 2	- สูตร 16-20-0	- ข้าวอายุ 15 วัน	1 ไร่/บาท	50	
- การเก็บเกี่ยว	- เก็บเกี่ยวข้าว	- ข้าวอายุ 20 วัน	1 ไร่/15-20 กก.	140	
	ระยะพลับพลึง	- ข้าวอายุ 50 วัน	1 ไร่/15-30 กก.	150	
	- ห้ามเผาฟางโดยเด็ดขาด	- ข้าวอายุ 90-100	1 ไร่/บาท	380	
- หลังการเก็บเกี่ยว		- หลังเก็บเกี่ยว	1 ไร่/บาท	-	

เทคโนโลยีการผลิตพืชผัก

ประเด็น	เทคโนโลยีที่ใช้	ช่วงระยะเวลา	ปริมาณ/อัตรา	ค่าใช้จ่าย (บาท)	ผลผลิต
-ก่อนปลูก	-ปล่อยน้ำท่วม (กำจัดแมลง ในดิน,ไข่แมลง ,มด)	กพ. (10 วัน)	1 ไร่/บาท	100	1,500 กก.
-การเตรียมดิน	-ปรับสภาพดิน (ปุ๋ยอินทรีย์ ปูนปรับสภาพดิน)	1-15 วัน	1 ไร่/200 กก.	500	
-การปลูก	-ไถดะ,ไถแปร	1-15 วัน	1 ไร่	300	
	-ปลูกพืชหลายชนิดบนพื้นที่ เดียวกัน	16 วัน	1 ไร่	1,200	
-การใส่ปุ๋ย	-ปุ๋ยเคมี, ปุ๋ยน้ำชีวภาพ	16 วันเก็บเกี่ยว	1 ไร่	300	
-การป้องกัน กำจัดแมลง	-ใช้สารเคมี,พืชสมุนไพร กำจัดแมลง/สารเคมี	16 วันเก็บเกี่ยว	1 ไร่	500	

แสดงต้นทุนการผลิตและผลตอบแทนการผลิตพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของตำบลบ้านโพธิ์

ที่	ชนิดพืช	ผลตอบแทนและอัตราผลตอบแทนต่อการลงทุน					
		ปี	ต้นทุน (บาท)	รายได้ (บาท)	กำไร (บาท)	B/C RATIO รายปี	B/C RATIO สะสม
1	มะม่วงเขียวเสวย	1	6,514	-	-	-	-
		2	1,288	-	-	-	-
		3	5,810	39,600	33,790	6.81	2.9
		4	6,250	59,400	53,150	4.98	4.98
		5	6,250	70,875	64,625	11.34	6.5
2	ผักบุ้งจีน	-					
3	คะน้า	รุ่นที่ 1	9,484	30,000	20,516	3.16	3.16
		รุ่นที่ 2	5,484	30,000	24,516	5.47	4.0
4	ถั่วฝักยาว	รุ่นที่ 1	10,720	16,000	5,280	1.49	0.67
		รุ่นที่ 2	5,320	16,000	10,680	3.0	1.99
5	พริกชี้หนู	รุ่นที่ 1	13,700	24,000	10,300	1.75	1.75
		รุ่นที่ 2	9,200	24,000	14,800	2.06	2.09
6	ข้าว						
	- ข้าวนาปี	-	2,250	3,800	1,550	-	-
	- ข้าวนาปรัง	-	2,440	4,200	1,760	-	-

2.3.9 การรวมกลุ่มเกษตรกร และเงินทุนของกลุ่ม

เกษตรกรจะมีการประกอบอาชีพที่มีความหลากหลาย โดยมีเป้าหมายในการประกอบอาชีพที่ชัดเจน จำแนกออกเป็น

1. การประกอบอาชีพเพื่อการบริโภคในครัวเรือน ประมาณ 15%
2. การประกอบอาชีพเพื่อการยังชีพ 85%

จึงทำให้เกษตรกรในแต่ละสาขาอาชีพมีการรวมกลุ่มเพื่อดำเนินกิจกรรมด้านการเกษตรด้านเงินทุน และเสริมสร้างความแข็งแกร่งให้กับเกษตรกร ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตารางที่ 6 แสดงจำนวนกลุ่มเกษตรกร และกลุ่มกิจกรรมอื่นๆ

หมู่	ประเภทกลุ่ม (กลุ่ม) และเงินกองทุน (บาท)			
	เกษตรกร	แม่บ้านเกษตรกร	กลุ่มยุวเกษตรกร	กลุ่มวิสาหกิจ
1	-	-	-	1
2	-	-	-	1
3	-	1/5,000	-	1
4	-	-	-	-
5	-	-	-	3
6	-	-	-	1
7	-	-	-	-
8	-	-	-	-
9	-	-	-	2
รวม	-	1/5000	-	9

2.3.10 แหล่งสินเชื่อเพื่อการเกษตร

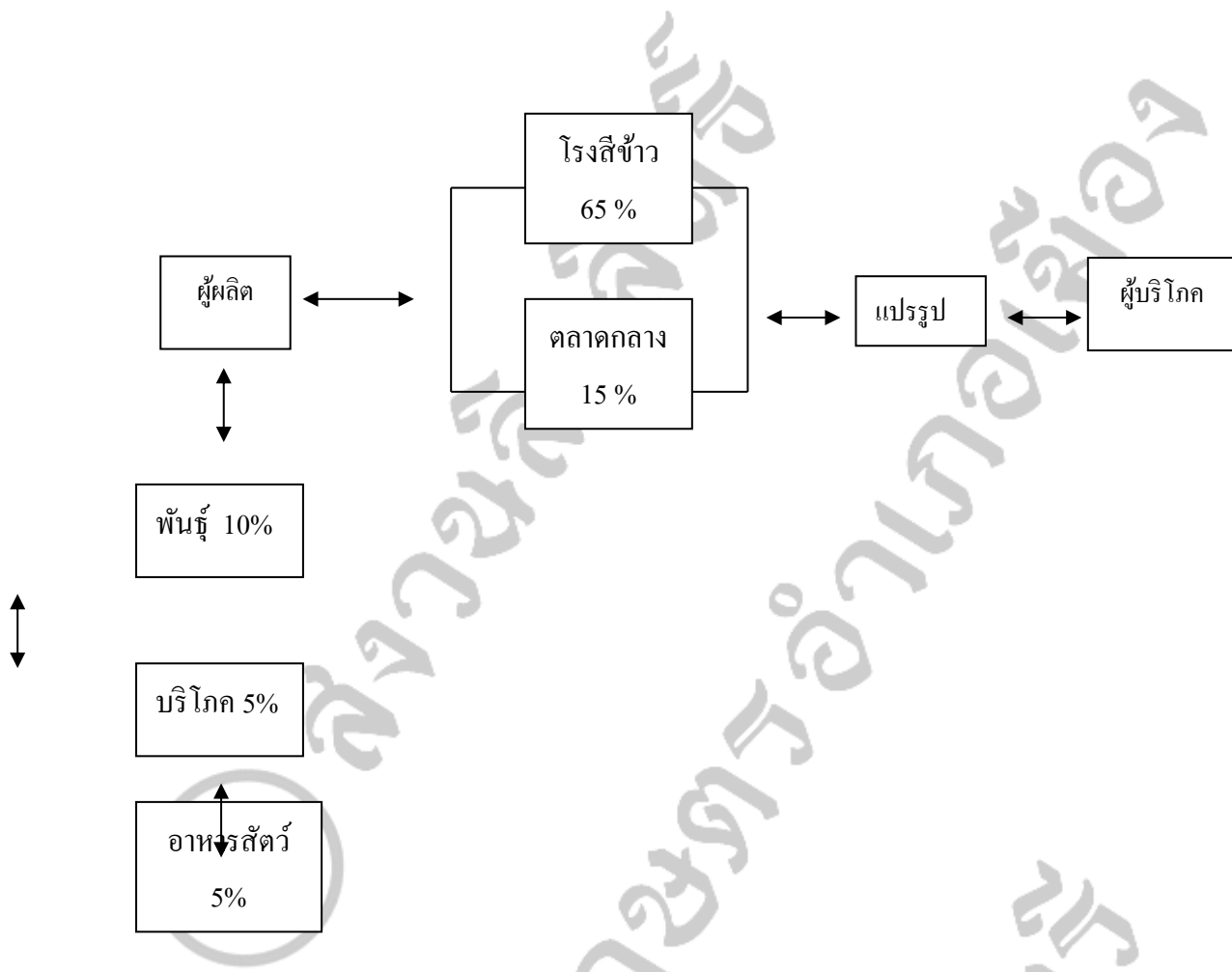
สำหรับแหล่งสินเชื่อที่เกษตรกรใช้เป็นแหล่งเงินทุนในการประกอบอาชีพทั้งในและนอกภาคการเกษตรที่สำคัญ ได้แก่ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ สหกรณ์การเกษตร ธนาคารพาณิชย์ ญาติพี่น้อง และอื่นๆ ได้แก่

1) ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์	ประมาณ	45 %
2) สหกรณ์การเกษตร	ประมาณ	30 %
3) ธนาคารพาณิชย์อื่น ๆ	ประมาณ	10 %
4) ญาติ พี่ น้อง	ประมาณ	5 %
5) ตนเอง	ประมาณ	5 %
6) อื่นๆ ระบุ (เช่นกองทุนหมู่บ้าน)	ประมาณ	5 %

2.3.11 ข้อมูลการตลาด (วิธีการตลาด แหล่งรับซื้อผลผลิต)

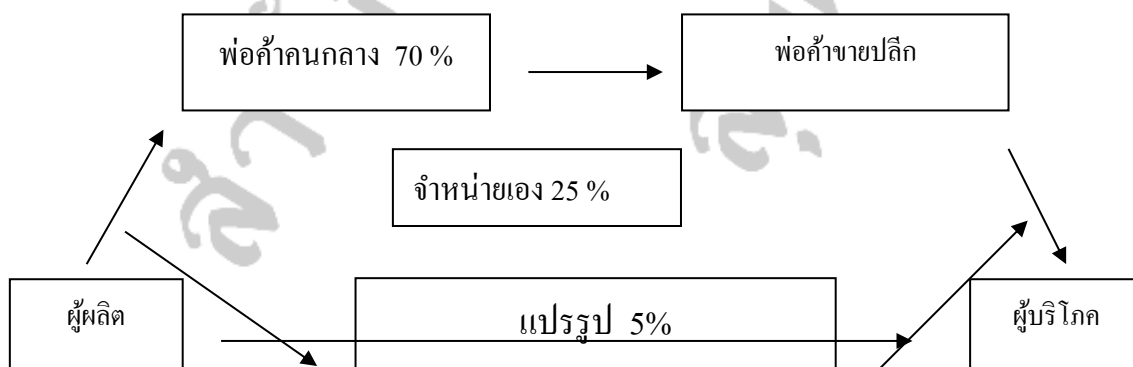
1) วิธีการตลาดข้าว เกษตรกรจำหน่ายผลผลิตโดยมีขั้นตอนและรูปแบบดังภาพที่ 1 แสดงวิธีการตลาดข้าวของตำบลบ้านโพธิ์ โดยมีขั้นตอนและแนวทางปฏิบัติดังนี้ หลังจากเกษตรกรเก็บเกี่ยวผลผลิตส่วนหนึ่งนำไปจำหน่ายให้กับโรงสีโดยตรง โรงสีทำการแปรรูป นำไปจำหน่ายต่างประเทศ และจำหน่ายกับบริโภคภายใน อีกส่วนหนึ่งเกษตรกรจะเก็บไว้ทำพันธุ์ และเป็นอาหารสัตว์

ภาพที่ 1 แสดงวิธีการตลาดข้าวของตำบลบ้านโพธิ์

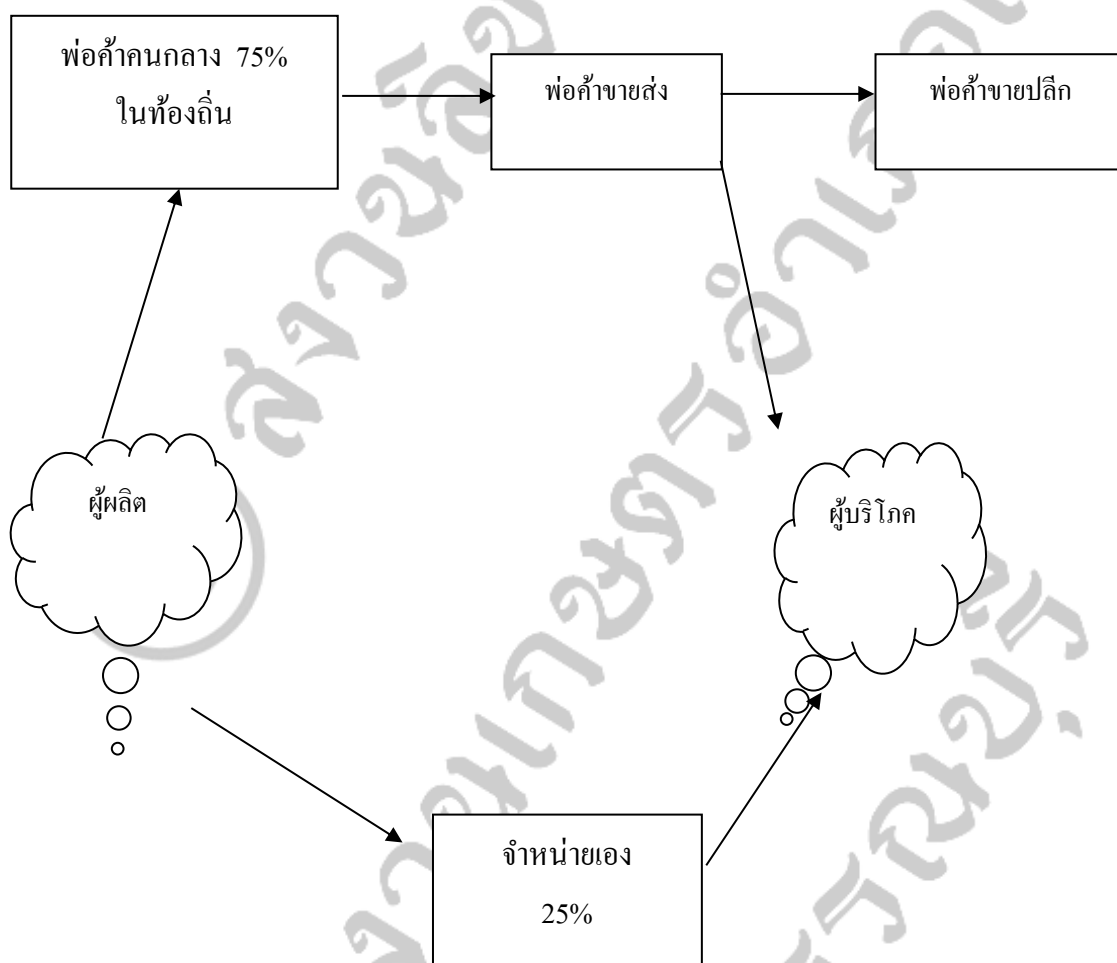
2) วิธีการตลาดไม้ผล เกษตรกรจำหน่ายผลผลิตโดยมีขั้นตอนและรูปแบบดังภาพที่ 2 แสดงวิธีการตลาดไม้ผลของตำบลบ้านโพธิ์ โดยมีขั้นตอนและแนวทางปฏิบัติดังนี้ วิธีการตลาดไม้ผลของตำบลบ้านโพธิ์ ส่วนหนึ่งจะมีพ่อค้ามารับซื้อถึงสวนแล้วนำไปจำหน่ายต่อยังพ่อค้าขายปลีกจึงถึงมือผู้บริโภค และบางส่วนเกษตรกรนำไปจำหน่ายกับผู้บริโภคโดยตรง

ภาพที่ 2 แสดงวิธีการตลาดไม้ผลของตำบลบ้านโพธิ์

3) **วิธีการตลาดพืชผัก** เกษตรกรจะจำหน่ายผลผลิตโดยมีขั้นตอนและรูปแบบดังภาพ ที่ 3 แสดงวิธีการตลาดพืชผักของตำบลบ้านโพธิ์ โดยมีขั้นตอนและแนวทางปฏิบัติดังนี้ พ่อค้ารับซื้อที่แปลงเกษตรกรจำหน่ายต่อพ่อค้าคนกลาง จำหน่ายต่อพ่อค้าขายปลีกจึงถึงมือผู้บริโภค และเกษตรกรนำไปจำหน่ายเอง ราคาซื้อขายยึดราคาตลาดกลางกรุงเทพ มีการจ่ายเงินวันเว้นวัน หรือตามแต่จะตกลงกัน

ภาพที่ 3 แสดงวิธีการตลาดพืชผักของตำบลบ้านโพธิ์

2.3.12 ภาวะหนี้สิน

เกษตรกรมีรายได้และรายจ่ายไม่เท่ากันหากมีการวิเคราะห์โดยละเอียดแล้วจะพบว่าเกษตรกรร้อยละ 80 จะมีหนี้สินที่เป็นตัวเงินทั้งในและนอกระบบโดยเฉลี่ยจะเป็นหนี้สินประมาณ 20,000 บาท ต่อครัวเรือน ในขณะที่เกษตรกรร้อยละ 20 ไม่มีหนี้สิน

2.3.13 กองทุนหมู่บ้าน และผลการดำเนินการ

ตำบลบ้านโพธิ์ มีกองทุนทุกหมู่บ้าน จำนวน 9 กองทุน มีการบริหารกองทุนในรูปแบบของ คณะกรรมการ สมาชิกกองทุนหมู่บ้านได้ใช้บริการโดยกู้ไปลงทุนทางด้านการเกษตร มีการกำหนดกฎระเบียบ ต่างๆ โดยการคิดร่วมกัน ผลการดำเนินงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้าน

2.4 ข้อมูลด้านสังคม

2.4.1 จำนวนประชากร และครัวเรือน

ตำบลบ้านโพธิ์ มีประชากรจำนวน 8,559 คน จำนวน 2,525 ครัวเรือน
ครัวเรือนเกษตรกรจำนวน 646 ครัวเรือน

หมู่ที่	ครัวเรือนเกษตรกร (ครัวเรือน)	จำนวนประชากร (ครัวเรือน)
1	113	433
2	101	429
3	93	374
4	82	215
5	107	240
6	83	247
7	43	218
8	27	179
9	62	190
รวม	646	2,525

2.4.2 พื้นที่/สภาพการถือครอง

เกษตรกรส่วนใหญ่ของตำบลบ้านโพธิ์ จะมีที่ดินสำหรับการประกอบอาชีพด้านการเกษตรกรรมเป็นของตนเองจำนวน 519ครัวเรือน เฉลี่ยครัวเรือนละ 20 ไร่

จำนวนการถือครองและสิทธิในการถือครองที่ดิน

หมู่ที่	จำนวนพื้นที่การเกษตร (ไร่)	พื้นที่ถือครอง (ไร่)	สิทธิในการถือครองที่ดิน โฉนด (ราย)
1	2,592	88	1,559
2	2,504	80	1,239
3	2,263	77	1,352
4	1,750	59	1,334
5	2,162	71	1,153
6	1,602	63	1,045
7	1,326	22	473
8	791	13	211
9	1,289	46	826
รวม	16,279	519	9,192

2.4.3 ประวัติความเป็นมาของสมาชิกในชุมชน รูปแบบการตั้งถิ่นฐาน

ตำบลบ้านโพธิ์ส่วนใหญ่สมาชิกในชุมชนจะเป็นเครือญาติกัน เคลื่อนย้ายมาจากตำบล
มีเขตติดต่อกันและมีการตั้งบ้านเรือนแบบกระจายตามเส้นทางคมนาคมทั้งทางบก
และทางน้ำ

2.4.4 ขนบธรรมเนียมประเพณี พิธีกรรม อิทธิพลทางความคิด (ค่านิยม)

- ด้านขนบธรรมเนียมประเพณีของประชาชนตำบลบ้านโพธิ์ ได้แก่
 - ประเพณีสงกรานต์ ประชากรที่ไปประกอบอาชีพยังต่างถิ่นเมื่อถึงประเพณี
สงกรานต์จะกลับมาทำบุญตักบาตร สงฆ์น้ำพระและรดน้ำดำหัวผู้ใหญ่ เพื่อขอพรจากญาติผู้ใหญ่
 - ประเพณีสารทลาว ในวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 10 ของทุกปี เป็นประเพณีของคนพื้นบ้าน
หมู่ที่ 2 บ้านโพธิ์ตะวันตก ที่มีเชื้อสายลาวซึ่งได้อพยพมาจากเวียงจันทน์เป็นเวลาร้อยกว่าปีมาแล้วเป็นประเพณี
วัฒนธรรม ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะกลุ่ม ซึ่งจะมีการกวนกระยาสารทและจัดหาผลไม้ ประกอบพิธีบุญตาม
ประเพณีและยังเป็น ของฝากนำไปไหว้ญาติผู้ใหญ่ที่อยู่ห่างไกล
 - ประเพณีไหว้พระแช เป็นประเพณีของชาวไทยเชื้อสายเขมรที่อพยพมาตั้งถิ่นฐานในหมู่ที่
5 หมู่ที่ 6 ซึ่งจะมีการจัดประเพณีไหว้พระแชขึ้นในวันเพ็ญเดือน 12 ของทุกปี เพื่อเสี่ยงทายฟ้าฝนประจา ปี
ตรวจดู สภาพ ดิน ฟ้า อากาศ และปริมาณน้ำฝนในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม ซึ่งเป็นประเพณีที่มีมาแต่
บรรพบุรุษ
- พิธีกรรม ประชาชนตำบลบ้านโพธิ์ ยังมีการปฏิบัติพิธีกรรมทางศาสนาอย่างต่อเนื่อง
สม่ำเสมอ เช่น พิธีกรรมในงานอุปสมบท งานแต่งงาน งานฌาปนกิจ และในวันสำคัญทางศาสนา เป็นต้น

3. อิทธิพลทางความคิด (ค่านิยม) ประชาชนในตำบลบ้านโพธิ์ มีความคิดหรือค่านิยมที่ตามๆ กัน ขาดการวิเคราะห์ด้านการตลาด การดำรงชีพมักเลียนแบบกันในเรื่องของเครื่องอำนวยความสะดวกต่างๆ ถ้าไม่มีเงินซื้อก็จะกู้ยืม

2.4.5 ศาสนา สิ่งยึดเหนี่ยว และข้อห้ามต่างๆ

ประชาชนตำบลบ้านโพธิ์ มีศาสนาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ โดยร้อยละ 99 นับถือศาสนาพุทธ และร้อยละ 1 นับถือศาสนาอื่นๆ สำหรับข้อห้ามก็ปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ที่ชุมชนคิดและกำหนดร่วมกัน

2.4.6 การศึกษา/ศาสนา

ประชาชนของตำบลบ้านโพธิ์ มีสถานศึกษาในภาคบังคับ (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6) จำนวน 5 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนวัดบ้านโพธิ์ท่าทราย โรงเรียนวัดบ้านโพธิ์ตะวันตก โรงเรียนวัดประทุมชน และโรงเรียนวัดบ้านโพธิ์ตะวันออก และโรงเรียนวัดศรีชะเกษ ประชาชนส่วนใหญ่จบการศึกษาในภาคบังคับ (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6) ประมาณร้อยละ 90 ของประชาชนทั้งตำบล ซึ่งเป็นผลดีต่อการพัฒนาด้านการเกษตรโดยเฉพาะอย่างยิ่งการ เรียนรู้ การถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตแผนใหม่ การรับรู้ข่าวสาร และการสื่อสารผ่านสื่อประเภทต่างๆ เป็นต้น (ตารางที่ 9 แสดงระดับการศึกษา และศาสนสถานของประชาชนตำบลบ้านโพธิ์)

ตารางที่ 9 ระดับการศึกษา และศาสนสถานของตำบลบ้านโพธิ์

หมู่ที่	จำนวนสถานศึกษาและศาสนสถาน (แห่ง)				
	ระดับประถม	ระดับมัธยม	วัด	โบสถ์	ศูนย์เด็กเล็ก
1	1		1		1
2	1		1		
3	1		1		
4			1		
5	1		1		
6					
7					
8					
9	1		1		
รวม	5		6		1

2.4.7 ผู้นำตามธรรมชาติ กลุ่มตามธรรมชาติ

เกษตรกรตำบลบ้านโพธิ์ มีการรวมกลุ่มกันประมาณ 5-10 คน โดยมีหัวหน้ากลุ่ม 1 คน ออกรับจ้างขนข้าวเปลือกหลังการเก็บเกี่ยว และยังรวมกลุ่ม 3-5 คน ออกรับจ้างฉีดยาฆ่าแมลงใน นาข้าว โดยมีหัวหน้ากลุ่มเป็นผู้รับงาน

2.4.8 การรวมกลุ่มเพื่อประกอบอาชีพ

เกษตรกรในตำบลบ้านโพธิ์ มีการรวมกลุ่มกันในการประกอบอาชีพทั้งด้านพืช ปศุสัตว์ ประมง ได้แก่ กลุ่มไม้ผล, พืชผัก และกลุ่มการผลิตปุ๋ยชีวภาพ เป็นต้น

2.4.9 องค์การในชุมชน

ตำบลบ้านโพธิ์ มีองค์กรต่างๆ เพื่อการพัฒนาและดูแลสังคม เช่น อสม. อพพร. คณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ รวมทั้งผู้นำท้องถิ่น กลุ่มต่างๆ เป็นต้น

2.4.10 กองทุน

ประชาชนของตำบลบ้านโพธิ์ ได้มีส่วนร่วมในการกำหนดและก่อตั้งกองทุนต่างๆ โดยใช้แนวทาง/กระบวนการจัดตั้งกองทุน โดยผ่านเวทีชาวบ้านของตำบล เพื่ออำนวยความสะดวกและสร้างประโยชน์ให้แก่ชุมชนในการผลิตหรือประกอบอาชีพด้านการเกษตรอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ กองทุนศูนย์ส่งเสริมและผลิตพันธุ์ ข้าวชุมชน, กองทุนกลุ่มไม้ผล, กองทุนกลุ่มพืชผัก, กองทุนผู้เลี้ยงไก่พื้นเมือง, กลุ่มจักรสานและกลุ่มอาชีพ

จำนวนและประเภทกองทุนต่าง ๆ

หมู่ที่	ประเภทของกองทุน(กองทุน)						
	ศูนย์ฯ ข้าว	ไม้ผล	พืชผัก	ไก่พื้นเมือง	จักรสาน	กลุ่มอาชีพ	วิสาหกิจ ชุมชน
1				1			1
2					1	1	1
3		1	1			1	1
4						1	
5	1			1		1	3
6				1		1	1
7					1		
8							
9	1					1	2
รวม	2	1	1	3	2	6	9

2.4.11 ภูมิปัญญา

ตำบลบ้านโพธิ์ มีแหล่งความรู้ที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติทั้งในรูปศิลปวัฒนธรรม และภูมิความรู้ต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนโดยรวมที่เรียกว่า “ปราชญ์ชาวบ้าน” ที่สำคัญและเป็นประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพด้านการเกษตรกรรมได้แก่

1. การทำน้ำหมัก หรือสารสกัดชีวภาพ นำมาใช้กับนาข้าว พืชผัก ไม้ผล ใช้เป็นฮอร์โมน และสารไล่แมลง ช่วยลดต้นทุนการผลิต และรักษาสิ่งแวดล้อม
2. ผลิตภัณฑ์จากผักตบชวาช่วยลดจำนวนของผักตบชวาในแม่น้ำ และเป็นอาชีพเสริมเพิ่มรายได้ แก่ครัวเรือนเกษตรกร
3. การถนอมอาหารในครัวเรือน เพื่อลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือน

บทที่ 3

สถานการณ์ของชุมชน

3.1 ปัญหาของชุมชน

กายภาพ	ชีวภาพ	เศรษฐกิจ	สังคม
1. ปลุกพืชชนิดเดียวกัน ซ้ำเป็นเวลานาน 2. ไม่มีการปลุกพืช หมุนเวียน 3. ดินขาดความอุดม สมบูรณ์	1. ราคาผลผลิตไม่แน่นอน 2. ผ่านพ่อค้าคนกลาง 3. ปัจจัยการผลิตมีราคาสูง	1. ต้นทุนการผลิตสูง 2. รายได้ไม่เพียงพอ 3. ขาดอาชีพเสริมและมี รายได้ไม่ต่อเนื่อง	1. การรวมกลุ่มเกษตรกร ไม่เข้มแข็ง 2. เยาวชนรุ่นใหม่ไม่สนใจ การเกษตร

ลำดับความสำคัญของปัญหาชุมชน

1. ต้นทุนการผลิตสูง
2. ดินขาดความอุดมสมบูรณ์
3. ปลุกพืชชนิดเดียวกันซ้ำเป็นเวลานาน/ไม่มีการปลุกพืชหมุนเวียน
4. ไม่มีอาชีพเสริม / มีรายได้ไม่ต่อเนื่อง

3.2 ศักยภาพของชุมชน (ภูมิปัญญาท้องถิ่น จุดขายของท้องถิ่น)

ตำบลบ้านโพธิ์มีลักษณะพื้นที่ราบลุ่ม มีลำน้ำคลองไหลผ่านหมู่บ้านในตำบลถึง 3 สาย จึงเป็นพื้นที่ที่เหมาะสมแก่การทำการเกษตร ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมและรับจ้าง อีกทั้งตำบลบ้านโพธิ์มีแหล่งน้ำธรรมชาติขนาดใหญ่ที่เรียกว่า บึงบ้านโพธิ์ ซึ่งเป็นเสมือนเส้นเลือดใหญ่หล่อเลี้ยงชีวิตของคนในตำบลบ้านโพธิ์และตำบลใกล้เคียง เป็นแหล่งเพาะพันธุ์สัตว์น้ำ อีกทั้งยังเป็นแหล่งน้ำดิบสำหรับการผลิตประปาหมู่บ้าน และใช้ในการประกอบอาชีพของประชาชน ประชาชนในพื้นที่ตำบลบ้านโพธิ์ มีความสมัครสมานสามัคคี ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกับทางราชการ

3.3 วิสัยทัศน์ของชุมชน

ฝันของบุคคล

1. อยากมีที่ทำกินเป็นของตนเอง
2. มีรายได้เพียงพอและต่อเนื่อง/พืชผลเกษตรมีราคาดีขึ้น
3. หลุดพ้นภาวะหนี้สิน

ฝันของชุมชน

1. ให้องค์กรในชุมชนมีความเข้มแข็ง
2. มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
3. มีความสะดวกสบายในโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์
4. ปลอดภัยจากภัยธรรมชาติ
5. ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนา โดยยึดหลักประชาธิปไตย
6. อยากรให้มีการรักษาวัฒนธรรม ประเพณีดีๆ ไว้

ฝันที่เป็นไปได้

1. องค์กรในชุมชนมีความเข้มแข็ง เช่น กองทุนหมู่บ้าน กองทุนหมุนเวียน
2. ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนา เช่น อบต. การเลือกตั้งระดับท้องถิ่น และระดับชาติ
3. การพัฒนาคุณภาพข้าว
4. การลดต้นทุนการผลิต (ภาคเกษตร)
5. ปรับปรุงบำรุงดิน
6. อาชีพเสริม / รายได้ต่อเนื่อง

บทที่ 4

สังเคราะห์ข้อมูล

4.1 ประวัติการประกอบอาชีพของชุมชน

⇒ ก่อนการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตร

การประกอบอาชีพด้านการเกษตรกรรมของเกษตรกรในพื้นที่ตำบลบ้านโพธิ์ รูปแบบการประกอบอาชีพด้านการผลิตพืชเป็น 2 รูปแบบ ได้แก่ รูปแบบที่ 1 การผลิตเพื่อการยังชีพและบริโภคในครัวเรือนเป็นสำคัญ ได้แก่ การทำนา การปลูกผักสวนครัว และการทำไร่นาสวนผสม รูปแบบที่ 2 การผลิตเพื่อการค้าในท้องถิ่น/ชุมชน รวมทั้งในพื้นที่ใกล้เคียง ส่วนการผลิตด้านประมงและปศุสัตว์เกษตรกรจะเลี้ยงไว้สำหรับการบริโภคในครัวเรือนและเป็นการค้า เช่น เป็ด, ไก่, สุกร, โค, ปลา, กุ้งก้ามกราม ฯลฯ ดังที่กล่าวมาแล้ว เกษตรกรจะผลิตโดยใช้ความรู้และเทคโนโลยีการผลิตขั้นพื้นฐาน ผสมรวมกับความรู้และภูมิปัญญาชาวบ้านที่ได้สั่งสมมาตั้งแต่บรรพบุรุษ บางส่วนเกษตรกรก็จะนำมาผลิตทางการเกษตรที่เหลื่อมมาแปรรูป เช่น การหมัก การดอง การตากแห้ง หรือการทำเค็ม เป็นต้น

⇒ การพัฒนาและการประกอบอาชีพด้านการเกษตรในปัจจุบัน

การรับรู้และเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร และเทคโนโลยีการผลิตพืช ประมงและปศุสัตว์ของเกษตรกรในปัจจุบันทำได้ง่ายและกว้างขวางยิ่งขึ้น กอปรกับระบบการศึกษาของเกษตรกรได้มีการพัฒนาและสร้างความตื่นตัวให้กับเกษตรกรในอันที่จะพัฒนาตัวเอง รวมถึงพัฒนาระบบการผลิตและเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับการผลิตแผนใหม่ ให้เทียบเท่ากับประเทศที่เจริญแล้ว ได้แก่

- 1) ด้านพันธุศาสตร์และการปรับปรุงพันธุ์พืชเศรษฐกิจที่เหมาะสม และสอดคล้องกับความต้องการของตลาด รวมถึงเทคโนโลยีด้านเมล็ดพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ เป็นต้น
- 2) เทคโนโลยีการผลิตพืชเศรษฐกิจที่เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่
- 3) วิทยาการหลังการเก็บเกี่ยวพืชเศรษฐกิจแต่ละชนิด
- 4) การแปรรูปและการเพิ่มมูลค่าผลผลิตทางการเกษตร
- 5) ด้านความปลอดภัยในผลผลิตการเกษตรและสิ่งแวดล้อมต่อระบบนิเวศน์ของชุมชน

ฉะนั้น รูปแบบในการประกอบอาชีพด้านการเกษตรจึงเปลี่ยนแปลงรูปแบบจากเดิมไปเป็นการผลิตที่เน้น “การผลิตเพื่อธุรกิจ/อุตสาหกรรมโดยใช้ตลาดนำการผลิต” เป็นสำคัญ ทั้งนี้ เกษตรกรจะต้องใช้เทคโนโลยีการผลิตขั้นสูงและมีความซับซ้อนยิ่งขึ้น เพื่อให้ได้ผลตอบแทนการผลิตที่คุ้มกับการลงทุนและตรงกับความต้องการของตลาดอย่างแท้จริง ขณะเดียวกัน เกษตรกรบางกลุ่มผลิตสินค้าเกษตรกรรมที่ใช้เทคโนโลยีการผลิตโดยเน้น “การใช้ภูมิปัญญาชาวบ้าน” ที่ให้ความปลอดภัยต่อผู้บริโภคและสิ่งแวดล้อมที่เป็นทางเลือกอีกทางหนึ่งของเกษตรกร

4.2 ลักษณะของการผลิต เทคนิค ระบบ

การผลิตสินค้าเกษตรของตำบลบ้านโพธิ์ ที่สำคัญ จำแนกออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ การผลิตด้านพืช การผลิตด้านปศุสัตว์ และการผลิตด้านประมง โดยสรุปเกษตรกรจะดำเนินการโดยมีเทคนิคการผลิต ดังนี้

1) เกษตรกรจะมีการรวมกลุ่มผลิตสินค้าการเกษตรทั้งด้านพืช ประมง และปศุสัตว์ ในลักษณะที่เป็นวัตถุดิบที่พร้อมจะดำเนินการในขั้นที่ 2 (การแปรรูป) และเชื่อมโยงเป็นระบบเครือข่ายกันในกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิต

2) เกษตรกรผู้ผลิตในตำบลบ้านโพธิ์ จะมีการวางแผนการผลิต โดยใช้ศักยภาพที่มีอยู่ เช่น สภาพดิน น้ำ และตลาดในท้องถิ่นเป็นตัวนำการผลิตและกำหนดกิจกรรม

4.3 ปัจจัย เงื่อนไขในการผลิต และผลตอบแทนที่ได้รับ

1. ตำบลบ้านโพธิ์ เป็นตำบลที่อยู่ใกล้ชุมชนเมืองคือตัวจังหวัด มีการคมนาคมและการติดต่อประสานงานในการทำกิจกรรมสะดวก และรวดเร็ว เช่น การขนส่งผลผลิตทางการเกษตร

2. พื้นที่ทำการเกษตรอยู่ในเขตชลประทาน 100 เปอร์เซ็นต์ มีความสะดวกในเรื่องการส่งน้ำ ซึ่งเป็นปัจจัยหลักในการผลิต

3. ตำบลบ้านโพธิ์ เป็นชุมชนเก่าและอยู่กันอย่างหนาแน่น มีความสะดวก รวดเร็ว ในการเผยแพร่เทคโนโลยีการผลิตใหม่ๆ

4. มีการปรับปรุงบำรุงพันธุ์ และการใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ ทำการผลิตเพื่อให้ได้ผลผลิตต่อไร่เพิ่มขึ้น

4.4 กลยุทธ์ทางเลือก

1. ปรับปรุงบำรุงดิน โดยใช้

- ใช้ปุ๋ยอินทรีย์หรือสารสกัดชีวภาพ
- ปลุกพืชตระกูลถั่วบำรุงดิน
- บำรุงดินโดยการไม่เผาตอซังแต่เริ่มเปลี่ยนมาใช้วิธีการไถกลบตอซังแทน

2. สร้างอาชีพเสริม

- การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร
- รวมกลุ่มปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ

3. ลดต้นทุนการผลิต

- การทำนาแบบไม่เผาฟางข้าว
- รวมกลุ่มในการจัดหาปัจจัยการผลิต
- โครงการส่งเสริมการผลิตข้าวใหม่คุณภาพดีการใช้พันธุ์ดี
- การทำน้ำสกัดจากมูลสุกร

บทที่ 5

แนวทางการพัฒนาชุมชน

แนวทางการพัฒนาชุมชนของตำบลบ้านโพธิ์ คณะกรรมการศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร ได้ร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูลด้านกายภาพ ชีวภาพ เศรษฐกิจและสังคม/องค์กรชุมชน โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์และบริหารองค์กรเชิงกลยุทธ์โดยใช้จุดแข็ง โอกาส เป็นประเด็นกำหนดแนวทางพัฒนาชุมชนในระดับตำบล (SWOT : S : Strengths = จุดแข็ง W : Weakness = จุดอ่อน O : Opportunities = โอกาส และ T : Threats = อุปสรรค) โดยมีแนวทางการพัฒนาชุมชนตำบลบ้านโพธิ์ ดังนี้

5.1 แผนพัฒนาการเกษตรของตำบล

5.1.1 แผนถ่ายทอดเทคโนโลยี ประกอบด้วย

1. เทคโนโลยีการเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดี
2. ส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์
3. เทคโนโลยีการผลิตผักปลอดสารพิษ
4. ส่งเสริมการปลูกพืชสมุนไพร
5. การอบรมเกษตรกร การผลิตปุ๋ยชีวภาพ สารไล่แมลง
6. ส่งเสริมการเลี้ยงไก่พื้นเมือง สุกร โคเนื้อ กบและปลา

3.1.2 แผนการลงทุน (แผนธุรกิจชุมชน) ประกอบด้วย

5.1.2.1 ด้านการผลิตพืช

- 1) โครงการส่งเสริมการผลิตข้าวให้มีคุณภาพดี
- 2) การผลิตผักปลอดสารพิษ
- 3) การปลูกพืชสมุนไพร
- 4) การผลิตปุ๋ยชีวภาพ/สารไล่แมลง ด้านปศุสัตว์

5.1.2.2 ด้านปศุสัตว์

- 1) การเลี้ยงไก่พื้นเมือง
- 2) การเลี้ยงสุกร
- 3) การเลี้ยงโคเนื้อ

5.1.2.3 ด้านประมง

- 1) การเลี้ยงปลา
- 2) การเลี้ยงกบ
- 3) การเลี้ยงกุ้ง

5.1.3 แผนพัฒนาการเพิ่มรายได้ภาคเกษตร

- 1) การแปรรูปผลิตทางการเกษตร

2) ส่งเสริมการผลิตพืชปลอดภัยและได้มาตรฐาน (GAP)

5.1.4 แผนพัฒนาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม (แผนปรับปรุงฟื้นฟูทรัพยากร)

- 1) การตรวจวิเคราะห์ดิน
- 2) การปรับปรุงบำรุงดิน

5.1.5 แผนพัฒนาด้านสถาบันเกษตรกร

- 1) การจัดตั้งกลุ่มอาชีพ
- 2) การอบรม/ระดมทุน

รายละเอียดโครงการพัฒนาและงบประมาณ

ตามแผนพัฒนา

การเกษตรระดับตำบล (พ.ศ. 2562-2565)

ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล บ้านโพธิ์ อำเภอเมืองสุพรรณบุรี

จังหวัดสุพรรณบุรี

ที่	ชื่อโครงการ	งบประมาณ				หน่วยงานที่รับผิดชอบ
		2562	2563	2564	2565	
1	โครงการนาแปลงใหญ่เพื่อลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิตข้าว	102,000				สนง.เกษตรจังหวัด สนง.เกษตรอำเภอเมือง
2	โครงการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ	114,000				สนง.เกษตรจังหวัด สนง.เกษตรอำเภอเมือง
3	โครงการปรับปรุงบำรุงดิน	14,000				สนง.เกษตรจังหวัด สนง.เกษตรอำเภอเมือง สถานีพัฒนาที่ดินจังหวัดสุพรรณบุรี
4	โครงการส่งเสริมการผลิตเชื้อราไตรโคเดอร์มา	45,000				อบต.บ้านโพธิ์ สนง.เกษตรอำเภอเมือง

ภาคผนวก

กระบวนการจัดทำเวทีชุมชน

ครั้งที่	วัตถุประสงค์/ เป้าหมาย	จำนวนชาวบ้าน ที่เข้าร่วม ทั้งหมด (คน)	จำนวนเจ้าหน้าที่ทั้งหมด		จำนวนผู้นำชาวบ้าน (ระบุชื่อ/ตำแหน่ง)	ผลที่ได้รับ
			ชื่อหน่วยงาน	จำนวน (คน)		
1	เพื่อหามติ หาข้อยุติ หรือ หาข้อสรุปบางสิ่ง บางอย่างของชาวบ้าน เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งบางเรื่องเมื่อชาวบ้าน ได้พูดคุย หรือได้ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น จากการทำเวทีชุมชน และตนเองได้รับข้อมูล หรือความรู้อย่าง เพียงพอก็อาจจะนำเอา ข้อสรุปเหล่านั้นไปปฏิบัติ ได้ด้วยตนเอง	250	สำนักงาน เกษตรอำเภอ สำนักงาน พัฒนาชุมชน สถานีอนามัย ตำบล องค์การ บริหารส่วน ตำบล	8 1 1 1	18	- ทราบปัญหา ของชุมชน - ปัญหาใด แก้ไขได้โดย ใคร - ปัญหาใด ควรแก้ ก่อนหลัง - ทราบ แนวทาง พัฒนา